

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Acting

ศิลปะการแสดงละคร

หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2

ศาสตราจารย์ ดร. นัทนี รัชานิน

ศิลปะการแสดงละคร (Acting)

หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม

ถ่ายเอกสารแทนการใช้หนังสือ
คือการทำลายภูมิปัญญาสร้างสรรค์

ศิลปะการแสดงละคร (Acting)

หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2

ดร. มัทนี รัตนิน

ศาสตราจารย์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2559

มัทนี รัตนิน, 2480-

ศิลปะการแสดงละครคอน (Acting): หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม

1. การแสดงบทบาท.

PN2061

ISBN 978-616-314-208-5

ISBN (ebook) 978-616-314-335-8

ลิขสิทธิ์ของศาสตราจารย์ ดร.มัทนี รัตนิน

สงวนลิขสิทธิ์

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 เดือนมกราคม 2559

จำนวน 1,000 เล่ม

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สิงหาคม 2560

จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาคารธรรมศาสตร์ 60 ปี ชั้น U1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2223-9232

(สำนักงานศูนย์รังสิต โทร. 0-2564-2859-60)

e-mail address: unipress@tu.ac.th

จัดจำหน่ายโดยบริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2739-8000 โทรสาร 0-2751-5999

<http://www.se-ed.com>

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แบบปกโดยนายณรงค์ฤทธิ์ สิงห์ทอง

พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนกันยายน 2555 จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 เดือนมกราคม 2559 จำนวน 1,000 เล่ม

ราคาเล่มละ 200 บาท

สารบัญ

คำนำ

(7)

ภาคที่ 1 ศิลปะการแสดงละคร: หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม

■ บทนำ	3
■ สิ่งที่น่าแสดงจะต้องฝึก	4
■ การอ่านวิเคราะห์และตีความบทละคร	5
■ การวิเคราะห์องค์ประกอบของละคร	5
■ รูปแบบของละคร	11
■ แนวของละคร หรือลักษณะของการประพันธ์บทละครและแนวความคิด	13
■ การฝึกปฏิบัติทางร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด โดยวิธีแสดงละครสด และสร้างสรรค์	14
■ การอ่านเครื่อง	15
■ การแสดงโดยใช้ร่างกายทั้งหมดพร้อมกัน	16
■ การฝึกร่างกายที่ละส่วน	21
■ การแบ่งลำดับขั้นตอนของการแสดงเป็นหน่วย Motivational units หรือ beats	24
■ การพูดในใจ	26
■ การฝึกประสาทสัมผัส	27
■ ความขัดแย้ง	29
■ การให้และการรับ	31
■ การสร้างตัวละคร	33
■ การใช้จินตนาการ	36
■ ความสัมพันธ์กับสถานที่ (ที่เป็นฉาก) และเครื่องประกอบฉาก	38
■ การเคลื่อนไหวที่ควบคุม	42
■ แรงผลักดันหรือแรงจูงใจและเหตุผลในการกระทำ	42
■ ความหมายแฝงในพฤติกรรม	49

■ จุดมุ่งหมายสูงสุด และแนวสัมพันธ์ตลอดของการกระทำ	51
■ น้ำเสียง-สีส้น	55
■ การวิเคราะห์อารมณ์ ระดับของอารมณ์ และการแสดงออก	57
■ ลีลาเร็ว-ช้า และจังหวะ	61

ภาคที่ 2 เทคนิคการแสดงบนเวที

■ ลักษณะเวที	67
■ พื้นที่แสดงบนเวที	71
■ การเคลื่อนไหวบนเวที	73
■ การกำหนดตำแหน่ง แนวการเคลื่อนไหวบนเวที และรูปแบบของการเคลื่อนไหว เพื่อสร้างองค์ประกอบศิลป์ของการแสดงบนเวที	90
■ การแสดงกิริยาท่าทาง	95
■ กิจกรรมหรือกิจวัตรบนเวที	96
■ เทคนิคสำหรับกิริยาท่าทางและกิจวัตร	98
■ ลำดับขั้นตอนของการซ้อมละคร	101
■ วิธีฝึกการแสดงในระบบของสตานิสลาฟสกี	109
■ ประเภทของนักแสดง	114
■ ข้อบกพร่องในการแสดง	116
■ การวิจารณ์การแสดง	118

บรรณานุกรม	122
------------	-----

คำนำ

สมัยนี้มีผู้สนใจการแสดงมากโดยเฉพาะการแสดงละครเวทีและโทรทัศน์ รวมถึงการแสดงพร้อมร้องและเต้น หนังสือเล่มนี้คงจะมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการฝึกการแสดงให้มีศิลปะและประสิทธิภาพ ซึ่งอาจทำให้นักแสดงไทยมีความโดดเด่นเทียบเท่าต่างประเทศ

สิ่งสำคัญคือการเป็นนักแสดงที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นดารา ความมีระเบียบวินัยและจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศ ส่วนความสะอาด “สุกเอาเผากิน” และการเห็นแก่สินจ้างรางวัลจะนำไปสู่ความหายนะในที่สุด เพราะความรักศิลปะและเพื่อนมนุษย์เป็นแก่นของศิลปินที่ดี

ดร. มัทนี รัตสิน

๐๐ ภาคที่ 1 ๐๐

ศิลปะการแสดง
หลักเบื้องต้น และการฝึกซ้อม

ศิลปะการแสดง

หลักเบื้องต้น และการฝึกซ้อม

บทนำ

การแสดงละคร (acting) เป็นศิลปะสาขาหนึ่งที่มนุษย์กระทำมาตั้งแต่เกิด และกระทำอยู่ทุกวันในบทบาทต่างๆ เพื่อสื่อสาร เรื่องราว ความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ให้ผู้อื่นรู้เห็นและมีความรู้สึกร่วมด้วย หรือได้รับความบันเทิง หรือได้รับความรู้ ข่าวสาร เรื่องราว นักแสดงละคร (actor) เป็นผู้ถ่ายทอดตีบท และตีความหมายของบทละครที่เป็นวรรณกรรมออกมาเป็นท่าทาง การกระทำด้วยร่างกาย (physical actions) การกระทำด้วยเสียง (vocal action) ด้วยคำพูดหรือบทสนทนา (dialogue) ให้ผู้ชม (audience) ได้เห็นเป็นภาพบนเวที (visual presentation) ประหนึ่งว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต แต่เป็นความจริงที่เกิดจากการสมมติที่เลียนแบบ (imitation) ชีวิตและธรรมชาติจำลองมาบนเวทีในกำหนดเวลาช่วงหนึ่งที่จำกัด และในสถานที่ที่จำกัด (limited time and space) นักแสดงที่เก่งจะต้องสามารถเข้าใจผู้ชมให้ติดตาม และเห็นคล้อยไปด้วยกับการแสดงของเขา ความสามารถนี้อาจมีบางส่วนที่มาจากพรสวรรค์ (talent) โดยกำเนิด แต่ส่วนใหญ่จะต้องมาจากความชำนาญ และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกฝน การเรียนรู้ การฝึกซ้อมและเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแสดงบนเวทีด้วย ซึ่งทุกคนสามารถทำได้ ถ้าสนใจที่จะพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพขึ้น

ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะให้คำแนะนำนักแสดง และนักเรียนการแสดงที่สนใจจะเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะการแสดงละครเวทีสมัยใหม่ในหัวเรื่องที่สำคัญ หรืออาจใช้เป็นคู่มือการสอนและการฝึกซ้อมการแสดงในทางปฏิบัติ ตัวอย่างที่ยกมาคร่าวๆ ที่เห็นได้ง่าย ส่วนตัวอย่างที่ซับซ้อนนั้น ผู้สอนหรือผู้ควบคุมการฝึกอาจให้ผู้เรียนช่วยกันสร้างขึ้นมาเองในกลุ่ม

หรือหาบทละครที่เคยศึกษา เคยอ่านมาตัดตอนเป็นฉากซ้อม (scene work) ตามจำนวนตัวละครคนที่ต้องการ

สิ่งที่นักแสดงจะต้องฝึก

1. การอ่าน และตีความบทละคร (interpretative training) การวิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์การกระทำ (actions) และแรงผลักดันที่เป็นเหตุของการกระทำ (motivations) การวิเคราะห์ความหมายของละครทั้งเรื่อง และของแต่ละฉาก แต่ละช่วง แต่ละหน่วย

2. การฝึกอารมณ์ความรู้สึกภายใน (internal training) การวิเคราะห์ทางจิตวิทยา สัญชาตญาณของมนุษย์ (human instincts) ญาณ (intuition) ความสำนึก (consciousness, awareness) จิตใต้สำนึก (sub-consciousness) ปฏิกริยาทางอารมณ์ (emotional responses) ปฏิกริยาทางโสตสัมผัส (sensory responses) และฝึกซ้อมจนเป็นธรรมชาติ

3. การฝึกร่างกายภายนอก (external training) คือ การฝึกร่างกายและเสียงให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพคล่องแคล่วใช้งานได้ทันทีในทุกกรณีและสถานภาพให้ชำนาญในการแสดงออก (expressive) บนเวที ในการเคลื่อนไหว (movement) การพูด (speech) การเปล่งเสียง (projection) ซึ่งเป็นกลไกและอุปกรณ์ของนักแสดงโดยตรง ให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน สมจริง มีพลัง และดึงดูดความสนใจผู้ชม สื่อสารได้รวดเร็วตรงเป้าหมายและเป็นธรรมชาติ

4. ฝึกความชำนาญในการแสดง การสื่อสารกับผู้ชมตามตำแหน่งต่างๆ บนเวที (stage positions) ลีลา-จังหวะ (tempo-rhythm) การควบคุมพลัง (controlled energy) สามารถแสดงได้หลายรอบหลายครั้งโดยไม่เหนื่อยง่าย ไม่เสื่อมสมรรถภาพและความสด

5. การฝึกเทคนิคในการซ้อมละคร (rehearsal techniques) การซ้อมตามลำดับขั้นตอนกับผู้แสดงอื่น ผู้กำกับแสดง ผู้กำกับเวที ทีมงานเบื้องหลัง วินัย ระเบียบ ความตรงต่อเวลา การรักษาหน้าที่ การทำงานเป็นหมู่คณะ จริยธรรม มารยาทของนักแสดง การเตรียมตัวก่อนแสดง เทคนิคต่างๆ ของการแสดง

6. การพัฒนาตนเองด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับละครที่ตนแสดง และเกี่ยวกับประวัติพัฒนาการของการละคร วรรณคดี ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา ที่จะเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของตนให้ดีและลึกซึ้งขึ้น

การอ่านวิเคราะห์และตีความบทละคร

(Analysis and Interpretation of a Play)

บทละครโดยทั่วไปคือ เรื่องราวที่เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการกระทำทั้งทางร่างกาย (physical actions) จิตใจ (mental) จิตวิทยา (psychological) ซึ่งผลักดัน (motivate) หรือกระตุ้น (stimulate) ให้เกิดพฤติกรรมภายนอก (external behavior) ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ภายใน (internal emotions and feelings)

การกระทำของมนุษย์ที่มีพลังจะเกิดจากแรงผลักดันที่รุนแรง และมีผลกระทบต่อผู้อื่นมากมาย ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลง และการเคลื่อนไหวที่รุนแรงซึ่งกันและกัน ละครที่น่าสนใจจะต้องมี dramatic actions ที่มีเอกภาพ (unity) จุดมุ่งหมายที่มีคุณค่า (purposeful) ความซับซ้อนลึกซึ้ง (complications) น่าสนใจสำหรับผู้ชม ความน่าจะเป็นไปได้ (probability) ความลึกลับน่าติดตาม (suspense) และสร้างสรรค์ ไม่น่าเบื่อหน่าย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของละคร คือ

1. เรื่องราว (Story)

เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องที่เรารับรู้ความรู้สึก น่าประทับใจ น่าสนใจ (dramatic) เช่น เรื่องความรัก ความขัดแย้งระหว่างความดี ความชั่ว ปัญหาสังคม ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มนุษย์ต่อต้านสิ่งแวดล้อม มนุษย์ต่อต้านมนุษย์ มนุษย์ขัดแย้งกับตนเอง ความปรารถนา ความต้องการ และการต่อสู้ของมนุษย์ ความขัดแย้ง (conflicts) นั้นมักเกิดจากตัวเอกของเรื่อง (protagonist) ที่ต้องการจะกระทำการสำคัญอย่างหนึ่ง แต่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น มีมนุษย์อีกคนหนึ่ง เป็นตัวขัดหรือตัวอุปสรรค (antagonist) ซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียว หรือเป็นกลุ่ม หรือสถาบัน การปะทะกันของสองฝ่ายทำให้เกิด dramatic action ซึ่งเป็นแกนนำของเรื่อง หากประสบความสำเร็จ ตัวเอกชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ ก็เป็นการจบที่นำความสุข ความสมหวังมาให้เป็นละครแนวตลก (comedy) ชีวิตดีขึ้น โลกสดใสขึ้น แต่หากตัวเอกไม่ประสบความสำเร็จ พ่ายแพ้ หายนะ สูญเสีย ก็เป็นละครแนวโศก (tragedy) ซึ่งให้บทเรียนแก่ผู้ชมให้มีสติปัญญา เข้าใจชีวิตและยอมรับความจริงมากขึ้น

2. การดำเนินเรื่อง และโครงสร้าง (Plot และ Structure)

เหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องจะดำเนินตามลำดับขั้นตอนจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดขัดแย้ง (conflicts) และอุปสรรคต่างๆ (complications) จนถึงจุดสุดยอดแตกหัก (climax) แล้วคลี่คลายลงจนถึงจุดสรุป (resolution-dénouement) ปลายเรื่อง และจุดจบ (ending) เรื่องราวจะแบ่งเป็นองก์และฉากต่างๆ

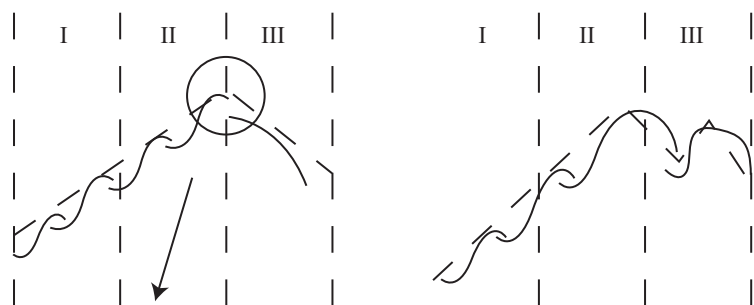
ในสมัยก่อนละครคอนมักแบ่งเป็น 5 องก์ ดังนี้

- องก์ที่ 1 : **เปิดเรื่อง (exposition)** วางพื้นฐานเรื่อง ตัวละคร สถานะที่ จุดเริ่มต้น actions สำคัญ คือ ตัวละครเอกต้องการจะกระทำการใหญ่อย่างหนึ่ง หรือเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้น เรียกว่า จุดโจมตี (point of attack) ทำให้ชีวิตปกติเริ่มเปลี่ยนแปลง มีปฏิกิริยา มีอะไรใหม่ไม่ปกติธรรมดาเกิดขึ้น ซึ่งกระทบตัวละคร สถานการณ์เปลี่ยนไปเพราะสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นทำให้เรื่องเคลื่อนต่อไปและมีพัฒนาการ
- องก์ที่ 2 : **ความยุ่งยาก ซับซ้อน ขัดแย้ง เพิ่มขึ้น (complications)** หรือเป็นวิกฤตการณ์เล็กๆ เกิดเป็นลูกโซ่ (chain of crises) เพิ่มอุปสรรคแก่ตัวเอกให้ ซุลมุน วุ่นวาย หรือทุกข์ทรมานขึ้น มีสิ่งแปลกที่ไม่คาดถึงเกิดขึ้น (suspense หรือ surprise)
- องก์ที่ 3 : **ความขัดแย้งถึงขั้นแตกหัก** เป็นการหักมุมชีวิตของตัวเอก (turning point/ climax) ที่ระเบิดขึ้นที่ตัวเอกต้องตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตต่อไป และทำให้ชีวิตของเขาเปลี่ยนไปอีกทางหนึ่งจนไม่อาจกลับมาดังเดิมได้
- องก์ที่ 4 : **การคลี่คลาย** ปมต่างๆ คลี่คลายที่ละเลาะ ความตึงเครียดลดลง (relief)
- องก์ที่ 5 : **การปลดปล่อย** คลี่คลายจนหมด เป็นการฟอกล้าง (purgation หรือ catharsis) มีการแก้ไขหาทางออกได้ (resolution-dénouement) จนถึงจุดจบ ไม่เหลือข้อสงสัยหรือวิกฤตการณ์อีกเลย

ละครสมัยใหม่มักมีเพียง 3 องก์ คือ ต้น กลาง จบ และจุดคลี่คลาย (climax) อาจเกิดขึ้นในองก์สุดท้ายก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นตอนกลาง ละครแนวแอบเสิร์ด (absurd) หรือ เอ็กซ์เพรสชันนิสต์ (expressionistic) บางเรื่องอาจไม่มีการจบที่คลี่คลาย แต่แสดงว่าจะมีวิกฤตการณ์ต่อไปเรื่อยๆ หรือพลิกล๊อคเป็น surprise ending ที่คาดไม่ถึง เพื่อให้ตกตะลึงก็เป็นได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะดำเนินตามข้างต้นนี้

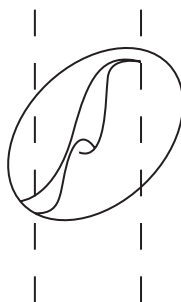
ความตึงเครียด (tension) ของอารมณ์และการพัฒนาความรู้สึกต่อเหตุการณ์ อาจไม่เป็นเส้นตรง คือ องก์ 2 ไม่จำเป็นต้องตึงเครียดกว่าองก์ 1 เสมอไป อาจผ่อนคลายเป็นช่วงๆ ดังนี้

ความตึงเครียด (Tension)

และในแต่ละช่วงอาจแบ่งย่อยลงเป็นหน่วยย่อย (unit) ได้อีก ซึ่งเป็นรายละเอียดของแรงผลักดัน (motivations) ที่ซับซ้อนอยู่ภายในใจ นักแสดงจะต้องวิเคราะห์ให้เห็นแต่ละหน่วยย่อย (unit) เพื่อจะแสดงได้ถูกต้องและลุ่มลึก

ความตึงเครียด (Tension) (ขยายให้เห็น)

3. ตัวละคร (Character) และลักษณะแตกต่างกัน (Characterization)

ตัวละครในแต่ละเรื่องมีบทบาท (role) สำคัญต่างกันตามการแสดงในเรื่อง และมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ แบ่งเป็นตัวเอก (protagonist หรือ leading character) ตัวขัด (antagonist) ตัวรอง (supporting character) หรือตัวเสริม ตัวประกอบและตัวย่อย (minor character)

ลักษณะของตัวละครจะต่างกัน 4 ด้าน คือ

(1) ลักษณะทางรูปร่าง หน้าตา ร่างกาย (physical characterization)

(2) ภูมิหลังทางด้านสังคม (social) เศรษฐกิจ อาชีพ ศาสนา ครอบครัว การศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

(3) **ด้านจิตวิทยา (psychological)** ความต้องการ (desires) ทศนคติเกี่ยวกับชีวิต (attitudes) แรงผลักดัน (motivations) ความชอบ ความเกลียด ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ อารมณ์ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมต่างๆ ข้อนี้สำคัญกว่า 2 ด้านแรก เพราะการแสดงที่ซับซ้อนต่างๆ มักเกิดจากลักษณะของจิตวิทยานี้ เช่น บลานซ์ ตัวเอกในเรื่อง *รถรางคันนั้นชื่อปรารถนา (A Streetcar Named Desire)* เป็นต้น

(4) **ความสำนึกในความดีความชั่ว หรือศีลธรรม จริยธรรม** ซึ่งนำไปสู่ตัวละครคนตัดสินใจไปในทางที่ต่างกัน ข้อนี้มักมีในละครแนวทราเจดี้ (tragedy) ซึ่งทำให้เกิดความตึงเครียด และจุดสุดยอด (climax) ที่รุนแรง เช่น เรื่อง *Macbeth* ของเชกสเปียร์ (Shakespeare) หรือ *Hedda Gabler* ของอิบเซน (Ibsen)

ลักษณะของตัวละครจะวิเคราะห์ได้จากบทสนทนาของตัวเอง หรือคนอื่นที่พูดถึงตัวละครนั้น หรือผู้เขียนระบุไว้ในบทนำหรือบทวิจารณ์ ผู้แสดงและผู้กำกับการแสดงจะวิเคราะห์ได้จากการแสดงและปฏิกิริยาของตัวละครนั้นในฉากต่างๆ ผู้ประพันธ์บางคนอาจสร้างตัวละครที่มีธรรมดาสามัญ เป็นประเภท (types) ที่เคยเห็นบ่อยๆ ทำให้มีลักษณะเป็น 2 มิติ เช่น ดีเกินไป ร้ายเกินไป หรือไม่น่าสนใจ ผู้ประพันธ์บางคนอาจทำให้เราเห็นใจตัวละครที่มีลักษณะผิดธรรมดา ไม่เหมือนคนอื่น โดยให้เราเข้าถึงสาเหตุที่ทำให้เขาเป็นเช่นนั้น ทำให้เรารู้สึกเห็นใจ เข้าใจตัวละครนั้นดีขึ้น เช่น บลานซ์ ในเรื่อง *รถรางคันนั้นชื่อปรารถนา* ไม่ใช่หญิงชั่วร้าย แต่น่าเห็นใจ เพราะเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของเธอ และพื้นเพทางครอบครัว ความโชคร้ายต่างๆ ที่เธอต้องเผชิญ

ละครแนวรักโศก (melodrama) ที่เราเห็นในละครโทรทัศน์บ่อยๆ มักสร้างตัวละคร 2 มิติ เป็นพวกดีและพวกเลวอย่างเห็นชัด เช่น ประเภทเมียน้อย เมียหลวง นางอิจฉา ผู้ร้าย นางเอกแสนดี พระเอกหล่อ ดีเกินจริง ผู้แสดงที่ดีอาจสร้างความซับซ้อนเพิ่มเติมให้มีลักษณะกลมขึ้นได้บ้าง โดยหาแรงจูงใจ (motivations) เพิ่มความละเอียดของตัวละคร (ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างตัวละครหน้า 33)

4. แนวความคิดหลัก (Themes) และความคิด (Ideas)

ผู้ประพันธ์บทละครส่วนใหญ่จะต้องมีจุดประสงค์ที่จะแสดงแนวคิดที่สำคัญในละครแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจจะมีแนวคิดหลักเรื่องเดียว หรือหลายเรื่องก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะเป็นสากล (universal) หรือเป็นเอกลักษณ์ (individuality) ของตน ตัวอย่างเรื่อง *Hamlet* เป็นแก่นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้ง (conflict) ระหว่างความสำนึกในหน้าที่ที่จะต้องล้างแค้นแทนพ่อ กับความรักที่มีต่อ